

سه شنبه ۱۸ شهریور ۱۴۰۴
وطن امروز | شماره ۴۴۰۸

فرهنگ وهنر

به عبارت دیگران

فرجام برنامهریزی نادرست

فرمود: بر امت خویش، نه از فقر، که از سوء تدبیر و برنامهریزی نادرست بیم دارم.

عوالی اللئالی
جلد ۴، صفحه ۳۹، حدیث ۱۳۴
به نقل از: محمد محمدی ری‌شهری
توسعه اقتصادی بر پایه قرآن و حدیث، جلد ۱
صفحه ۱۷۹

واما جوانان...

امام صادق(ع) به ابوجعفر حول پس از بازگشت وی از بصره فرمود: استقبال مردم را از امر امامت و پذیرش آن چگونه یافتی؟ گفت: به خدا سوگند، آنان اندکند، آنچه خواستند کردند. امام فرمود: به جوانان بپرداز، زیرا آنان به سوی هر کار خیری شتابنده‌ترند.
امام صادق(ع)/مفاتیح‌الحیات

عبدالله جوادی آملی - به نقل از: الکافی، ج ۸، ص ۹۳

پیش‌بینی دقیق جلال از آینده ایران و چین

جلال رو کرد به دکتر شریعتی و گفت: «آقای دکتر! همان‌طور که فکر می‌کنم آینده سیاسی جهان در دست چین است، به همان روشنی می‌بینم که این حکومت سقوط می‌کند».

دکتر پرسید: «چرا؟» گفت: «مذهب شیعه اثناعشری، مذهب رسمی این مملکت است و در متمم قانون اساسی، ۵ تن از علما باید این قوانین را تصویب کنند، معنادارده که مملکت، شیعه‌ائاعشری باشد و مرجع تقلیدش تبعید باشد. بالاخره مردم از خودشان می‌پرسند این چه کشوری است؟»

غلامرضا امامی/ یادآور ایادمان جلال آل‌احمد[شماره ۳، صفحه ۶۰

۲ پاراگراف در یک بند!

- جلد اول این کتاب (پرتوی از قرآن) را با این ۲ آیه که مقدمه تغییر قیله است پایان می‌دهم. جلد دوم از دستور تغییر قیله آغاز می‌شود. از برادرانی که در انتظار چاپ این کتاب بودند و از تأخیر آن نگرانی داشتند عذر می‌خواهم، زیرا موانع مختلف را عموماً می‌دانند و به وضع محیط و دشواری‌های چاپ کتاب آن هم تفسیر قرآن آشنا هستند. پیش از موانع و دشواری‌های عادی، از آغاز شروع به چاپ کتاب، پیوسته موانع دیگری و حوادثی دامنگیر شد و تکالیف و مسؤولیت‌های دیگری پیش آمد. (پرتوی از قرآن، شرکت سهامی انتشار، جلد اول، صفحه آخر) - خواننده عزیز! اگر در مطالب این مقدمه و قسمتی از کتاب، اشتباه یا لغزشی یافتید، تذکر فرمایید و معذوم بدارید، زیرا در مدتی نگارش یافته که از همه جا منقطع بوده و به مدارک دسترسی ندارم و مانند زندهای در میان قبر به سر می‌برم.

شرح این هجران و این خون جگر
این زمان بگذر تا وقت دگر
فُرج الله عن الاسلام والمسلمین بمئه و فضله و رحمته

ربیع‌الاول ۱۳۸۳ - مرداد ۱۳۴۲

سیدمحمود طالقانی/ پرتوی از قرآن
پایان مقدمه جلد اول - شرکت سهامی انتشار
صفحه ۲۲

سعادت‌های شیرین زندگی...

او حق داشت که می‌گفت سعادت راستین در زندگی، یکی بیش نیست و آن این است که انسان برای دیگری زندگی کند. پیش از آن، این حرف او برابیم عجیب بود و معنی آن را نمی‌فهمیدم. اما اعتقاد به این اصل، بی‌آنکه خود آگاه باشیم در دلم ریشه می‌گرفت. او دلم را بر یک دنیا شادی در زمان حال گشود بی‌آنکه تعبیری در زندگی‌ام بدهد، یا چیزی به آن بیفزاید. فقط وجود خودش بود که بر یک‌یک احساس‌های من افزوده می‌شد. هر آنچه از کودکی در اطراف من بی‌صدا و مجاد بود، با آمدن او جان گرفت و به زبان آمد و شتاب داشت و می‌خواست در جان من راه یابد و آن را سرشار از شیرینی کند.

لئو تولستوی/ سعادت زناشویی
سروش حبیبی - نشر چشمه - صفحه ۳۱

آرزوی ما‌ئو برای چین

پس از انقلاب کمونیستی چین در سال ۱۹۴۹، به دستور ما‌ئو دیوارهای کهنسال شهر را برچیدند و میدانانگ تنگی را که در برابر شهر ممنوع بود به میدان عظیمی بدل کردند که چهارصد هزار متر مربع وسعت دارد. می‌گویند معماری پیر که از زیبایی و ارزش باستانی شهر آگاه بود، نقشه شهر را در مقابل «صدر ما‌ئو» گسترده و با توصیف هنر و ظرافتی که در معماری آن به کار رفته بود به التماس از او خواست که از نابود کردن بافت سنتی شهر منصرف شود و آن را به صورت گردشگاهی باستانی بر جای گذارد، و بناها و خیابان‌های تازه را در آن سوی دیوارها بسازد. ولی ما‌ئو دوستی به سراسر نقشه کشید و گفت: «می‌خواهم به جای این دیوارها و باغ‌ها همه جا کارخانه‌هایی ببینم که دودشان آسمان را سیاه کرده است.» امروز آرزوی ما‌ئو تحقق یافته و آسمان پکن سراسر غرق در دود و دمی است که کارخانه‌ها و اتومبیل‌ها به پا کرده‌اند.

محمد دهقانی/ یادداشت‌های پکن
نشر نگار آفتاب - صفحات ۵۲ تا ۵۴

پیامبر اعظم(ص):

به کودکان محبت کنید و به آنها رحم کنید و هروقت به آنها وعده دادید به آن وفا کنید، چون آنها شما را روزی رسان خود می‌دانند.

روزنامه سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی

صاحب‌امتیاز و مدیرمسئول: محمد آخوندی
مدیر عامل: رضا شکیبایی
سردبیر: سید عابدین نورالدینی

نشانی: خیابان انقلاب اسلامی، بین حافظ و خیابان ولیعصر(عج)، کوچه سعید، پلاک ۹
روابط عمومی: ۶۶۴۱۲۷۹۲ تلفن: ۶۶۴۱۲۷۸۳ نمابر: ۶۶۴۱۲۱۲۷
info@vatanemrooz.ir پست الکترونیک: vatanemrooz@vatanemrooz.ir
چاپ: موسسه جام‌جم پرتو پرنّا توزیع: نشر گستر امروز: ۶۱۹۳۳۰۰۰

رکوردشکنی یک فیلم غیر کمدی در گیشه‌های سینمای ایران نشانه چیست

مهندسی اکران یا رویکرد طبیعی مخاطب؟

بیش از حد بزرگنمایی شده و نمی‌توان آن را به‌تنهایی نشانه‌ای از احیای سینمای غیر کمدی دانست. عوامل متعددی، از جمله اکران گسترده و تبلیغات هدفمند، در این موفقیت نقش داشتند که لزوماً به معنای تحول ساختاری در سینمای ایران نیست. برخلاف ادعاها، سینمای ایران همچنان با چالش‌هایی مانند کمبود تنوع ژانری و محدودیت‌های زیرساختی مواجه است. فروش بالای یک فیلم دستاوردی است که هرچند می‌تواند قابل تقدیر باشد اما نباید به عنوان گواهی بر رونق کلی سینما تفسیر شود. در ادامه، به دلایل این اغراق و عوامل تأثیرگذار بر موفقیت «پیرپسر» خواهیم پرداخت. تاروشن شود چرا این فروش، بیش از آنکه یک انقلاب سینمایی باشد، نتیجه شرایط خاص و مقطعی است.

این حال باید پرسید آیا این فروش واقعاً نشانه یک دستاورد عظیم برای سینمای ایران است، یا هیاهویی اغراق‌آمیز پیرامون آن شکل گرفته؟ در ۵ سال گذشته (۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳)، کمدی‌ها گیشه را در دست داشتند و این تسلط، گویی سینمای ایران را به مسیری یکجانبه سوق داده بودند. پس به نظر می‌رسد باید پرسش‌ها را از اینجا آغاز کرد که چرا فیلم‌های غیر کمدی در این سال‌ها کم‌رنگ شدند؟ آیا همه‌گیری کرونا، تحولات اجتماعی، یا شرایط اقتصادی در این روند نقش داشتند؟ و آیا موفقیت «پیرپسر» نشانه‌ای از تحول در سینمای ایران است یا تنها یک استثنا‌ی زودگذر؟ در این نوشتار، ضمن بررسی این پرسش‌ها، به این موضوع می‌پردازیم که چرا نباید درخشش گیشه‌های «پیرپسر» را بیش از

آراز مطلب‌زاده

سینمای ایران در سال ۱۴۰۴ شاهد رویدادی بود که توجه‌ها را به خود جلب کرد: برای نخستین بار پس از حدود ۶ سال، یک فیلم غیر کمدی صدرنشین گیشه شد. این اتفاق با «پیرپسر» به کارگردانی اوکتابی براهنی افتاد که به فروش ۱۵۲ میلیارد تومان در شهریور ۱۴۰۴ رسید. البته تا پایان سال هنوز بیش‌تر از ۶ ماه باقی مانده اما بعید نیست که این رکورد شکسته نشود. این جایگاهی است که آخرین بار سال ۱۳۹۸ با «متری شیش‌ونیم» ساخته سعید روستایی و فروش ۲۸ میلیارد تومانی‌اش برای سینمای غیر کمدی دیده شده بود. با

کرونا؛ ویروسی که راه تنفس سینمای ایران را بست

متنوع و قابل دسترس در خانه، بخشی از مخاطبان سنتی سینما را جذب کردند. فیلم‌های غیر کمدی که اغلب نیازمند تجربه جمعی سالن سینما و تأمل عمیق‌تر هستند، در این رقابت نابرابر ضربه خوردند. در حالی که کمدی‌ها به دلیل سادگی و جذابیت بصری، حتی در پلتفرم‌های خانگی هم مخاطب داشتند، فیلم‌های دراماتیک و اجتماعی کمتر توانستند در این فضا خودنمایی کنند.

داشت: «هردم پس از کرونا به فیلم‌هایی نیاز داشتند که آنها را از فضای سنگین زندگی دور کند. کمدی‌ها در این دوره به دلیل ماهیت سرگرم‌کننده‌شان، گیشه را نجات دادند». این گرایش به کمدی‌ها، حتی پس از بازگشایی کامل سینماها در سال ۱۴۰۱ ادامه یافت، چرا که عادات مخاطبان تغییر کرده بود. ظهور پلتفرم‌های نمایش خانگی VOD مانند فیلیمو و نماوا نیز در این دوره تأثیر عمیقی گذاشت. این پلتفرم‌ها با ارائه محتوای

می‌دهد در این دوره، تعداد مخاطبان سینما به کمترین میزان خود در دهه‌های اخیر رسید. در چنین شرایطی، مخاطبان که از فشارهای اقتصادی و روانی ناشی از کرونا رنج می‌بردند، به دنبال سرگرمی‌هایی سبک‌تر و فرخ‌بخش‌تر بودند. فیلم‌های کمدی، با داستان‌های ساده و طنزآمیز، به‌سرعت به گزینه‌ای ایده‌آل برای فرار از واقعیت‌های تلخ تبدیل شدند. مهدی صباغ‌زاده، تهیه‌کننده باسابقه، در مصاحبه‌ای سال ۱۴۰۰ اظهار

چالش‌های اجتماعی ۱۴۰۱؛ وقتی سینما در سایه شرایط روز قرار گرفت

شدند. یک تهیه‌کننده در گفت‌وگوی با رسانه‌ها سال ۱۴۰۲ اظهار داشت: «در شرایطی که مردم به دنبال لحظات شاد و بی‌دغدغه هستند، کمدی‌ها می‌توانند گیشه را زنده نگه دارند». این انتخاب، بیش از آنکه اخلاقانه باشد، پاسخی به نیازهای اقتصادی و اجتماعی زمانه بود.

فوری مخاطبان همخوانی پیدا کنند. تهیه‌کنندگان و سرمایه‌گذاران، با آگاهی از شرایط اقتصادی و خواست عمومی برای سرگرمی‌های ساده‌تر، به تولید فیلم‌های کمدی گرایش یافتند. این فیلم‌ها با محتوای سرگرم‌کننده و جذابیت برای مخاطب عام، به گزینه‌ای کم‌ریسک برای سرمایه‌گذاری تبدیل

فضای پرچالش اجتماعی، حضور مخاطبان در سالن‌های سینما را کاهش داد. بسیاری از خانواده‌ها به مواجهه با اولویت‌های معیشتی، سینما را از سبد فرهنگی خود کنار گذاشتند و این موضوع به کاهش استقبال از فیلم‌ها، به‌ویژه آثار غیر کمدی منجر شد. در این دوره برخی فیلم‌ها کمتر توانستند با نیازهای

چگونه کمدی‌ها سینمای ایران را به تسخیر خود درآوردند؟

«ویلاي ساحلي» در سال‌های اخیر با فروش‌های زیاد، نه‌تنها رکوردهای گیشه را جابه‌جا کردند، بلکه نشان دادند که مخاطبان ایرانی در فضایی پرچالش، به دنبال سرگرمی‌های سبک و شادایی آفرین هستند.

این فیلم‌ها با فرمولی ساده اما موفق ساخته شدند: داستان‌های سراسرت، طنزهای همه‌فهم و حضور بازیگران محبوبی مانند پژمان جمشیدی، سام درخشانی، جواد عزتی و رضا عطاران که به نمادهایی از موفقیت تجاری تبدیل شده‌اند. این ستارگان با کاربزمای خود، حتی در آثاری با فیلمنامه‌های ساده، مخاطبان را به سالن‌ها کشاندند.

برای مثال، «فسیل» با تکیه بر طنز موقعیت و بازی‌های درخشان، در سال ۱۴۰۲ به فروشی نزدیک به ۳۰۰ میلیارد تومان دست یافت و به یکی از پرفروش‌ترین فیلم‌های تاریخ سینمای ایران تبدیل شد. این اقبال عمومی به کمدی‌ها ریشه در نیازهای فرهنگی و اجتماعی داشت.

در سال‌های اخیر فیلم‌های کمدی به ستنوع اصلی گیشه‌های سینمای ایران تبدیل شده‌اند و با استقبال گسترده، جایگاه ویژه‌ای در قلب مخاطبان پیدا کرده‌اند. این تسلط که بین سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳ به اوج رسید، نتیجه نیازهای اجتماعی، شرایط فرهنگی و تلاش‌های هدفمند برای احیای صنعت سینما بود.

دولت سیزدهم با نیت خیرخواهانه بازگرداندن مردم به سالن‌های سینما پس از سال‌های دشوار همه‌گیری کرونا، از فیلم‌های کمدی به عنوان ابزاری مؤثر برای جذب مخاطب حمایت کرد.

این رویکرد که با هدف تقویت پیوند فرهنگی مردم با سینما طراحی شده بود، به رونق گیشه کمک کرد اما تمرکز بیش از حد بر این ژانر، به صورت ناخواسته، به کاهش تنوع ژانری و کم‌رنگ شدن فیلم‌های غیر کمدی منجر شد که خود چالشی جدید برای پویایی سینمای ایران به شمار می‌رفت.

فیلم‌هایی مانند «فسیل»، «هتل»، «تگزاس» و

لطفا سینما را به حال خود بگذارید

غیرمرکزی نشان می‌دهد سینمای ایران همچنان نیازمند تحولات ساختاری است. برای بازگرداندن تنوع ژانر و احیای جایگاه کلی سینمای ایران، نیاز است سیاست‌گذاران و سینماگران با هماهنگی بیشتر، از تولید و اکران آثار متنوع حمایت کنند تا همه ژانرها فرصت بروز داشته باشند. حمایت از زیرساخت‌های سینمایی، مانند افزایش سالن‌های نمایش در شهرستان‌ها و ایجاد شرایط بهتر برای اکران، می‌تواند به جذب دوباره مخاطبان کمک کند. تنها با حمایت متوازن از ژانرهای مختلف و تقویت پیوند سینما با مردم، این هنر والا می‌تواند جایگاه واقعی خود را به عنوان جلوه‌ای از فرهنگ حقیقی ایرانی باز یابد. در واقع اساساً دولت باید با سرمایه‌گذاری

سینمای ایران هنوز با چالش‌های جدی مواجه است و موفقیت «پیرپسر» به‌تنهایی نمی‌تواند نشانه‌ای از احیای کامل سینما باشد. اگر دولت سیزدهم، با نیت خیرخواهانه بازگرداندن مردم به سالن‌های سینما، از فیلم‌های کمدی حمایت کرد تا گیشه را پس از سال‌های دشوار کرونا رونق بخشد، دولت فعلی نیز با همین نیت، تلاش دارد فضای تسلط کمدی‌ها را بشکند و به آثار غیر کمدی فرصت بیشتری دهد. با این حال، موفقیت یک فیلم غیر کمدی هرچند قابل تقدیر باشد، لزوماً مصداق دقیقی از تحقق این هدف نمی‌دهد. عوامل متعددی، از جمله اکران گسترده و تبلیغات هدفمند، در فروش این فیلم نقش داشتند اما کاهش کلی مخاطبان و افت فروش در مناطق

موفقیت فیلم «پیرپسر» به کارگردانی اوکتابی براهنی در سال ۱۴۰۴، با فروش ۱۵۲ میلیارد تومان، ژانر غیر کمدی را پس از سال‌ها به صدر گیشه بازگرداند و باعث شد این ایده که با اثری غیر کمدی هم می‌توان به فروشی بالا دست یافت ملموس به نظر رسد. این فیلم واجد قابلیت‌های اجرایی قابل توجهی بود اما با این حال، نباید این موفقیت را بیش از حد بزرگ جلوه داد. برخلاف ادعاها، «پیرپسر» با حدود ۸۰۰ هزار مخاطب، در مقایسه با فیلم‌های پرفروش پیشین مانند «فسیل» که مخاطبان میلیونی داشتند، از نظر جذب تماشاگر چندان چشمگیر نبود. افزون بر این، کاهش کلی ۴ میلیون نفری مخاطبان سینما در سال جاری و افت فروش در شهرستان‌ها نشان می‌دهد